

PROJEKT NOTIS

NOTIS – Naturvetenskap och teknik i samhället – var ett projekt med syfte att på lång sikt bidra till ökad arbetslivsanknytning inom högre utbildning. Projektet pågick under 2012–2014 och vände sig till forskare/lärare vid Naturvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet och vid KTH.

Projektet finansierades av Europeiska Socialfonden.

Kontaktpersoner:

KTH:

Sara Nyberg, sarany@kth.se

Skolan för teknikvetenskaplig kommunikation och lärande,
avd för Högskolepedagogik

Stockholms universitet:

Jessica Slove Davidson, jessica.slove@su.se

Institutionen för biologisk grundutbildning

Skapa drivkraft i undervisningen med arbetslivsanknytning!

– utvecklingsmöjligheter för dig som är lärare inom
högre utbildning

Även bra kan bli bättre!

– skapa motivation för utbildningen genom arbetslivsanknytning

Arbetslivsanknytning ger studenterna vid högre utbildning en möjlighet att möta och förbereda sig inför arbetslivets utmaningar. Genom att utbildningens relevans blir tydligare för studenterna blir de mer motiverade och upplever ökad trygghet – arbetslivsanknytning blir till en drivkraft i studierna. Dagens arbetsmarknad är föränderlig, och våra utbildningar måste lägga grunden för det livslånga lärandet genom hela arbetslivet.

En rad student- och alumnundersökningar visar att de flesta studenter önskar mer arbetslivsanknytning. Även på de utbildningar där i princip alla som utexamineras får jobb direkt efterlyser studenterna en tydligare koppling till arbetslivet. Det handlar ofta om arbetslivskontakter, träning av färdigheter, metoder/redskap för att hantera vissa frågor/situationer och förståelse för vad som krävs av dem i arbetslivet.

Du som undervisar inom högre utbildning har mycket att vinna på att arbeta systematiskt och långsiktigt med kopplingen till arbetslivet. Det kommer att öka studenternas motivation och utbildningens relevans. När du som lärare själv ökar din kompetens om arbetslivet utanför akademien, integrerar färdigheter i utbildningen och exemplifierar mera har du kommit långt.

Redan nu arbetar många framgångsrikt med arbetslivsanknytning. Självklart varierar förutsättningarna för arbetet stort beroende på hur teoretisk eller yrkesförberedande utbildningen är. Det finns dock alltid möjlighet att utveckla och öka kopplingen till arbetslivet i undervisningen.

En förutsättning för att kunna utveckla sin undervisning med ökad arbetslivsanknytning är att du som lärare har en större förståelse för arbetslivets krav och utmaningar. Med relativt små medel och ökade antal externa kontakter kan du utveckla dina kunskaper om arbetslivet och förankra utbildningen i yrkeslivet på

” Om studenterna exempelvis arbetar i grupp bör de få verktyg och tips på hur de kan göra grupparbetet framgångsrikt. Det kan handla om att de ska upprätta spelregler, tydliggöra rollfördelning, bestämma hur de fattar beslut (t ex majoritet eller konsensus), sätta gemensamma mål eller utse en gruppleadare. Genom att de uppmuntras till att reflektera över hur arbetet fungerat blir grupparbete något större än en beslutad arbetsform: ett tillfälle att öva färdigheten ”arbeta i grupp”.

ett sätt som gör det tydligt för studenterna. Samarbeta gärna med lärarkollegor för att dela erfarenheter av hur arbetslivsanknytning bäst integreras i undervisningssituationen, gärna i form av löpande kursutveckling.

Förslagen och rekommendationerna som följer är till för att inspirera och hjälpa dig att integrera och öka arbetslivsanknytningen i undervisningen. De är resultat av ett samarbetsprojekt mellan KTH och Naturvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet. (NOTIS), med målet att öka högskolelärares kompetens om arbetslivet utanför akademien.

Vi hoppas att erfarenheterna från projektet kommer till faktisk nytta och användning för dig som lärare, och vi vill särskilt tacka alla lärare som bidragit med sin tid och sina erfarenheter i projektet – er insats har varit ovärderlig!

” Det kan handla om relativt enkla inslag, som att lyfta vikten av att hålla deadlines eller ge metoder och tips på hur man hanterar olika fallgropar i projektarbete.

UTVECKLA DIN UNDERVISNING!

1 Synliggör arbetslivsanknytning i undervisningen. Som lärare spelar du en viktig roll i att få studenten engagerad i aktiviteter kring arbetslivsanknytning. Genom att lyfta in kopplingen till arbetslivet i din undervisning visar du att det är en viktig och integrerad del av utbildningen. Uppmuntra gärna studentens engagemang och förståelse genom att diskutera vad du erbjuder inom ramarna för utbildningen – och vad studenten själv kan göra och bidra med. Särskilt viktigt är detta i de minst yrkesförberedande utbildningarna, där det är svårt att ge en god bild av den förväntade yrkesrollen.

2 Sätt mål och ge återkoppling – även för färdigheter. Bäst resultat får aktiviteter som har tydliga mål som är direkt kopplade till färdigheter och arbetslivsanknytning. Konstruktiv, specifik och utförlig återkoppling på aktiviteterna rekommenderas för att öka både studenternas färdigheter och motivation.

3 Bredda perspektivet genom olika metoder och specifika situationer. Genom att träna olika situationer för samma färdighet breddas perspektivet. Det kan handla om att träna olika former av projektmetodik eller kommunikation för att sedan utvärdera vilka som fungerar bäst i vilka sammanhang. Olika branscher och roller har specifika krav på färdigheter, genom att utgå från dem blir nyttan och kopplingen tydlig (t.ex. beslutsunderlag, skriftliga rapporter, muntliga kundpresentationer för en kund eller ledningsgrupp). Våra studenter behöver till exempel tränas i att kommunicera med en publik som inte har samma ämnesmässiga förståelse, inte öva sig i retorik i största allmänhet.

4 Koppla undervisningen till gemensamma erfarenheter och egna exempel. Oavsett omdet är egna erfarenheter eller andras kan arbetslivsanknytning byggas genom att du som lärare systematiskt lyfter in exempel i undervisningen. Studiebesök och samverkansprojekt med företag och organisationer för dig som lärare ger i sig upplevd erfarenhet. Det ger också en gemensam grund att exemplifiera från i framtida undervisning (exempelvis vikten av deadlines eller olika former av projektarbete).

EXEMPEL PÅ VAR DU SOM UNDERVISAR HITTAR INFORMATION OCH INSPIRATION:

- **Din arbetsplats** har troligen värdefullt material, som alumni- och karriärsundersökningar. De ger information om roller, yrken och arbetsplatser. Om det finns en enhet för samarbete med näringsliv och karriärvägledning kan de vara till stor hjälp när det gäller att hitta rätt kontakter inom ditt område.
- **Alumner** är en värdefull källa för information, eftersom de har direkt erfarenhet av både utbildning och arbetsliv. Kontakta en alumn för att få en bild av hur de ser på sin utbildning och på framtida behov i yrkesrollen. Ofta kan du ta hjälp av alumnätverk eller alumnsamordnare. Alumnaktiviteter är ett ypperligt tillfälle för att få nya perspektiv på utbildningen och yrkesrollerna.
- **Hemsidor från företag eller organisationer** har ofta exempel på yrkesroller och vilka arbetsuppgifter som ingår i dem. Personalpolicies brukar också finnas tillgängliga via hemsidan och kan ge bra information om vilka krav som ställs och vilka färdigheter som värdesätts inom branschen.
- **Praktik** – för en kortare eller längre tid – ger dig som lärare möjlighet att öka ditt nätverk och samtidigt på ett djupare sätt identifiera metoder och verktyg inom din bransch och ditt ämnesområde.
- **Peer: ett ömsesidigt kunskapsutbyte mellan dig och en kontakt utanför akademien** är en beprövad metod som med fördel kan användas för att få användbara perspektiv och underlag till undervisningen.
- **Fackförbund** tillhandahåller ofta aktuell information om marknadens utveckling och möjligheter till jobb inom respektive bransch.
- **Branschtidningar** kan ge inblick i hur din kurs passar in i det större sammanhanget.
- **Studiebesök** är bra – även för lärarna. Planera besöken tillsammans med kollegiet och förbered mottagaren på vad ni vill ta del av, utifrån era specifika behov. Hur ser arbetsplatsens framtida behov av kompetens ut? Vilka är de framtida karriärvägarna? Kunskapen som du förmedlar till studenterna blir mer trovärdig och intressant när du har egna och aktuella erfarenheter.

REFLEKTIONER KRING EGEN UTVECKLING:

” Håkan Kullvén, KTH:
Verksamheten ute på företagen utvecklas ju hela tiden och arbetsmetoderna förändras.

Håkan Kullvén ansvarar för grundkursen i sitt ämne. Som ekonom har han själv arbetat på flera stora industriföretag, men trots det anser han inte att exemplen från hans egen minnesbank räcker för att hålla undervisningen aktuell. I stället har han för vana att med jämna mellanrum göra egna studiebesök på olika företag. Han tycker att NOTIS-besöken, tillsammans med lärare i andra ämnen, gav ytterligare en dimension åt företagsbesöken.

” Lärare från KTH:
Studiebesök som detta på Saab Technology ger massor av idéer till undervisningen. Det är viktigt att få se och ta på saker.

” Lärare från SU:
Intressant att höra att de personer som hamnat på arbeten som man inte skulle kunna förutse, men ändå har nytta av sin utbildning, t.ex. modellerare-kemi hamnar i ekonomi-modellering.